

of hoe je 'en vitesse' operatieschorten maakt

11 november 2008

Na het ontbijt wil ik het aspiratietoestel testen. Het toestel werkt naar behoren en de zuigdruk is goed regelbaar. Maar binnen de dertig seconden is het veel te dunne elektriciteits-snoer gloeiend heet en dreigt te smelten. De test is geslaagd maar ook niet geslaagd. Om het toestel degelijk te laten werken moet een dikker snoer gevonden worden. Een Europese stekker zullen we niet vinden dus dat zullen we anders moeten oplossen (het systeem 'd').

Er is geen snoer te vinden. Ik vind wel twee dozen VOB-draad, rode en blauwe, van 1,5 carré en die brengen mij op een idee. Ik zal zelf een snoer maken. Dat zal dan wel een minder flexibel snoer zijn maar de aspirator zal wél kunnen functioneren. Het ene uiteinde van het snoer zal ik aan het toestel verbinden, de andere kant

direct binnenin een stopcontact. Zodoende zal ik geen stekker nodig hebben, het snoer zal ook lang genoeg zijn, vijf meter, zodat de chirurgen met het toestel hun operatiezaal kunnen 'rondlopen'. Het zal nodig zijn dat ze dat kunnen want het enige stopcontact van de operatiezaal bevindt zich in een van de hoeken. Hopelijk letten ze goed op dat ze niet struikelen over alle snoeren die daar op de grond liggen. Het zal je maar overkomen: een scalpel in de hand dat een beetje verkeerd gericht is en je valt.

Hoe maak je zo'n snoer? Dat is tamelijk eenvoudig: zoals je met wol een touw maakt. Ik moet zeggen dat ik veel bekijks had: "Wat doet den dienen nu weer?"

Voilà, de aspirator werkt perfect. Onder-tussen zijn ook de buisjes gesteriliseerd die met

het systeem 'd'

de patiënt en het steriele veld in aanraking moeten komen.

Terwijl ik de kabel fabriceer komt een opvallend proper geklede jonge gast mij vragen of diamanten mij interesseren. "Als ik ze cadeau krijg," zeg ik hem, "ik ben altijd blij als ik een geschenk krijg." Hij bekijkt mij en druipt af. Op een honderdtal kilometer van hier wordt diamant gewonnen. Wil je last krijgen aan de grens bij het verlaten van Congo? Koop dan diamant, je bent zeker getipt, de douane of politie pikken je zo uit de massa. Het schijnt dat Congolese gevangenis- en 'hemelse paradijzen' zijn.

Ik wil de autoclaaf nog eens aanpakken. Aangezien we ervan uitgaan dat hij niet functioneert, is er ook minder druk om hem zo spoedig mogelijk te doen functioneren. Ik tracht uit te vinden hoe hij moet geset worden. Uiteindelijk lukt me dat maar er gebeurt niets. Dat is eigenlijk niet normaal. Ik doe ofwel iets verkeerd of iets te weinig óf er is ergens een elektriciteitsfout. In de eerste twee gevallen kan een handleiding dé oplossing bieden maar eh... Er is geen handleiding. In het derde geval kan een voltmeter mij wel helpen om de fout te detecteren. Alleen... Juist, er is hier géén voltmeter.

Er zal dus verder met prespotten moeten gesteriliseerd worden. Of dat praktisch is? Zeker als er veel operaties zijn, de komende dagen zal dat zeker zo zijn, is dit geenszins de meest efficiënte werkwijze.

Je zal hier maar als orchideeën-liefhebber al een aantal dagen rondlopen, alle bomen bekeken hebben uitgezonderd een drietal om dan plots op een van die bomen een tiental orchideeënplanten te ontdekken. Ik loop na die ontdekking nog wat rond op de campus en ontdek nog meer planten. Op een omgevallen dode boom naast de

luifel met de vele glasscherven errond, ontdek ik een grote plant. Deze is evenwel serieus bedreigd omdat de boom gedoemd is om te verdwijnen. Ik neem de plant, die een heel grote wortelkluit heeft, mee naar het klooster van de nonnetjes en roep zuster overste, Soeur Marie-Hélène, bij mij en leg haar goed uit wat ik bij heb. Ze luistert aandachtig en kijkt me met verwonderde ogen aan. Ik leg de plant aan de voet van een boom in de tuin. Op nog een andere boom van de campus vind ik vier soorten orchideeën: twee Angraecoiden, de soort die ik op de twee vorige bomen zag en een *Polystachia*-soort. Heel interessant!

Als ik dit deel van mijn dagboek uittyp - 7 december 2008 - heb ik in de literatuur kunnen vaststellen dat het *Graphorkis lurida* moet zijn, de eerste Angraecoïde is een *Tridactyle*-soort, de nadere bijna zeker een *Rangaeris*-soort (geïnteresseerden kunnen op het internet een beetje googlen).

Graphorkis lurida
in de linkerbovenhoek een bloempje op ware grootte

Yves heeft mij gesignaleerd dat de verbrandingsoven, die reeds vorig jaar gemetseld werd, nog nooit gebruikt is. Ik vraag aan Shako, de verantwoordelijke van het personeel, of ze iemand kan aanstellen als verantwoordelijke van de verbrandingsoven. Ze noemt me iemand maar die is niet direct vindbaar. Blijven zoeken, tegen de middag wordt hij gevonden. Ik leg hem uit dat we de verbrandingsoven zullen testen. We hebben hout nodig, alle afval van het ziekenhuis en de operatiezaal moet naar de oven gebracht worden. Dat komt in orde zegt hij maar er gebeurt niet echt iets. Als ik Shako in de vroege namiddag tegenkom, spreek ik haar hierover aan. Ze laat de man van de verbrandingsoven hout kopen. Tegen de tijd dat het begint te donkeren, is het brandhout ter plaatse. Ik vraag hem de oven te vullen, onderaan met hout, bovenaan met afval. Zo gezegd, zo gedaan. Het hout wordt in brand gestoken en binnen de kortste keren is alle afval verbrand.

Ik heb elders al vermeld hoe de vrouwen bijna altijd gebogen aan het werken zijn. Zo ook de vrouw die de was doet van het operatiezaal vlak naast de ingang van het operatiekwartier. Hoe ze op die manier goed twee weken AzV vakantie moet overleven is mij een raadsel. Zowel Mieke als ik hebben Pierre hierover aangesproken. Mieke sprak ook met Shako. Die vrouw doet echt alles: water halen, wassen, de operatiezaal poetsen... terwijl zoveel mannen om en rond het hoofdgebouw zitten te nietsen... Het komt niet in hun hoofd op om de vrouw een beetje te helpen, al was het maar met water halen. We vragen aan Pierre of hij ervoor kan zorgen dat de vrouw op zijn minst rechtstaande kan wassen. Pierre, zelf een man, zoekt en vindt een oplossing. Hij spreekt enkele mannen aan om van een oude deur een tafel te maken. Hij geeft ook opdracht om een ton te zoeken waarin water kan gestockeerd worden zodat niet voort

goed gewerkt

durend water moet bijgehaald worden. In afwachting zal de vrouw om de hoek de was doen. Daar komt het plankier zestig, zeventig centimeter boven de begane grond uit. Daar zal ze niet meer gebogen moeten staan wassen. Shako belooft om nog enkele vrouwen te zoeken die bij de was kunnen helpen.

Ondertussen zijn de poorten van de afsluiting opgehangen. Er is een grendel voorzien die echter zeer onhandig geplaatst is. Hij is moeilijk te manoeuvreren, zeker als je aan de verkeerde kant van de poort staat. De meeste passanten letten helemaal niet op die grendel. Ze laten de poort gewoon open staan. Een open poort en geiten in de omgeving... We hadden het kunnen denken!

Om 18 u. is het hier pikdonker. Wat blijkt nu? In de zaal waar de pas geopereerde patiënten de nacht moeten doorbrengen, werkt de verlichting niet. Hoe is dat nu mogelijk? Met een zaklamp gaan we op onderzoek. Die verlichting kan niet werken want ze is nog niet verbonden met het elektriciteitsnet. Het zal dus donker zijn van nacht, zoals altijd hier, maar bon... Er is nu elektriciteit, er hangen lampen, er zou kunnen licht zijn om 's nachts de patiënten te verzorgen... er is geen licht. Met Pierre en Yves zoeken we de chauffeur van het project op. Hij is een handige Harry en dus krijgt hij de opdracht om vanaf morgenvroeg ervoor te zorgen dat de postOP-zaal tegen 's avonds verlichting heeft. Opdat ze zich zouden kunnen behelpen krijgt de nachtwacht een opgeladen solarlamp. Alleen de lamp want een van de verplegers vertrouwen we niet zo. Elk van ons heeft een mindere interessante ervaring met hem. Hij krijgt medegedeeld dat in het depot genoteerd staat dat hij de lamp voor één nacht in bruikleen heeft en krijgt de opdracht morgenvroeg de lamp terug te brengen naar het depot.

Ik ga met de verbrandingsovenman de verbrandingsoven nog eens bekijken. Beiden, de man en de oven, hebben hun werk perfect gedaan. We staan erop dat hij elke avond het afval van het ziekenhuis verbrandt. Wat na een keer niet verbrand is, moet nog twee andere ver-

brandingsbeurten krijgen. Is het dan nog niet verbrand (dik glas bijvoorbeeld), dan mag het in een (zeer) diepe put gestort worden.

's Namiddags en na het avondmaal heeft Zuster Marie Christine een nieuwe operatieschort genaaid met stof die door het AZ Maria Middelaes naar hier verstuurd werd.

Tijd voor een whiskykje met Herman, Thieu en de pastoor waarna ik, voor het slapengaan, nog wat schrijfwerk te doen heb.

Artsen zonder Vakantie

<http://www.azv.be/>

Artsen zonder Vakantie is een NGO.

Er zijn 400 artsen en verpleegkundigen die tijdens hun vakantie gratis in Afrika werken.

Ze leiden er hun Afrikaanse collega's op aan de operatietafel, op de ziekenzaal of in het labo.

De artsen en verpleegkundigen opereren en behandelen in Afrikaanse ziekenhuizen patiënten die anders geen kans op genezing hebben.

Terwijl ze aan het werk zijn, leren onze mensen het Afrikaans personeel nieuwe technieken.

Zo draagt AZV bij aan de duurzame verbetering van de zorgen in Afrikaanse ziekenhuizen. Bestaat er een betere manier om je vakantie te besteden?

Vind ook info op:

<http://www.ngo-openboek.be/index.php?>

Chirurg dokter Herman Devriendt van AzV aan het werk.